

Inspiratiebundel voor buurtbewoners

Met de steun van de Vlaamse Overheid,
Departement Omgeving

DEPARTEMENT
OMGEVING

Commons Lab
We experimenteren samen een toekomst

Leerstoel Zorg en
Natuurlijke Leefomgeving
Universiteit Antwerpen

ARCHITECTURE
WORKROOM
BRUSSELS

GoodPlanet

Introductie

Deze bundel¹ dient als inspiratie voor jou als buurtbewoner om samen met je burens aan de slag te gaan in jullie wijk.

Het is opgedeeld in zeven thema's:

- WATER
- BIODIVERSITEIT
- ENERGIE
- MOBILITEIT
- WONEN
- WIJKMOTOREN
- MAAKLEERPLEKKEN

Binnen de thema's komen zowel kleine als grote projecten aan bod: van projecten gerealiseerd door een school of een groepje bewoners tot projecten waar een heleboel mensen of organisaties achter zitten. De projecten bevinden zich zowel in de stad als in een landelijke omgeving.

Groot of klein, alle beetjes helpen op weg naar duurzaam ruimtegebruik.

1 We hebben alle mogelijke zorg besteed aan het verkrijgen van de juiste beeldrechten. Mocht u desondanks vragen of opmerkingen hebben, of aanpassingen willen doorgeven, neem dan gerust contact op met info@architectureworkroom.eu.

WATER

De waterbom van 2021 versus de extreme droogte van 2022 hebben ons laten voelen hoe kwetsbaar we zijn. Om het hoofd te bieden aan extreme regenval en droogte en om hitte-eilandeffecten tegen te gaan moeten we een andere relatie tot ons watersysteem uitbouwen. We moeten water de ruimte geven die het vraagt en ons landschap omtoveren tot een spons.

Stenen uitbreken van buurtplein om plaats te maken voor plantjes
Waterrijk Waterschei, Genk

© Constructlab

Stenen uitbreken van buurtplein om plaats te maken voor plantjes
Waterrijk Waterschei, Genk

© Constructlab

Klimaat speelplaats met groene ruimte dat elke regendruppel van de campus opvangt
Het Sint-Pietersinstituut, Turnhout

© Sint-Pietersinstituut Turnhout

Klimaat speelplaats met groene ruimte dat elke regendruppel van de campus opvangt
Het Sint-Pietersinstituut, Turnhout

© Ingenieursbureau France

Wandelpad over een vijver

Collectief bufferbekken dat regenwater van de wegen en daken opvangt
Water voor later, Tervuren

© Bob Van Mol

Speeltuin dat de regen van de omgeving opvangt
Hemelwateras, Edegem

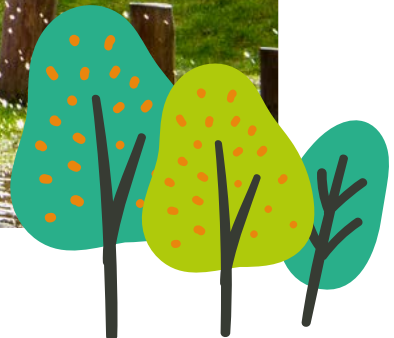

© F. Beyens

Speeltuin dat de regen van de omgeving opvangt
Hemelwateras, Edegem

© F. Beyens

Groene speelplaats waar water zorgt voor spel
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

Groene speelplaats waar water zorgt voor spel
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

BIODIVERSITEIT

Er bestaat een heel spectrum aan ecosystemen op onze planeet. Deze ecosystemen leveren basisdiensten aan de mens zoals de opslag van CO2 en klimaatregulatie. De diversiteit aan soorten vormt de basis voor een goed functionerende ecosystemen, zo zijn ze namelijk opgewassen tegen ernstige problemen. Door milieuvuiling, versnippering van natuur, bebouwing, verkeer en ook klimaatsverandering staat de biodiversiteit echter onder druk. Het behoud en terugbrengen van de natuur in onze omgeving is cruciaal om de biodiversiteit te doen herleven.

Klimaatsspeelplaats met veel planten en speelmogelijkheden
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

Klimaatsspeelplaats met veel planten en speelmogelijkheden
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

Zelfgebouwde wilgentunnels op de speelplaats
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

Insectenhotel op de speelplaats
Speelgroenplaats, Kortrijk

© Cedric Ryckaert

Buurtbewoners planten verschillende fruitbomen aan op pleintjes, speelplaatsen, parkings,... Fruit je Stad, Dendermonde © Stad Dendermonde

© Stad Dendermonde

Buurtbewoners planten verschillende fruitbomen aan op pleintjes, speelplaatsen, parkings,... Fruit je Stad, Dendermonde

© Stad Dendermonde

Wandelen in een groene omgeving nabij de stad

Wandelen in een groene omgeving

Wandelen in een groene omgeving nabij de stad

Wandelen in een groene omgeving

© DELVA Landscape Architecture

ENERGIE

Liefst houden we onze voeten warm en ons hoofd koel. Hoe kunnen we onze wijken klaarmaken voor een toekomst zonder fossiele brandstoffen? De technologie is klaar om energiezuinig te (ver)-bouwen, maar het vraagt ook een collectieve renovatie-aanpak en het lokaal opwekken van zo veel mogelijk hernieuwbare energie om de CO₂-emmissies terug te dringen, de woonkwaliteit te verbeteren, lokaal ondernemerschap te vergroten en zo een duurzame, betaalbare en rechtvaardige energietransitie te bekomen voor elke burger.

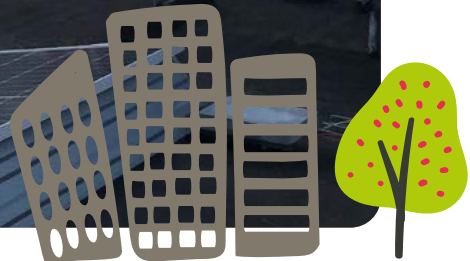

Huurders werken samen om energie op te wekken op hun dak SunSud, Sint-Gillis

© CityMine(d)

Huurders werken samen om energie op te wekken op hun dak SunSud, Sint-Gillis

© CityMine(d)

Een school wekt energie op, op hun dak en deelt dit met de burens
Nos Bambins, Ganshoren

© Commune de Ganshoren

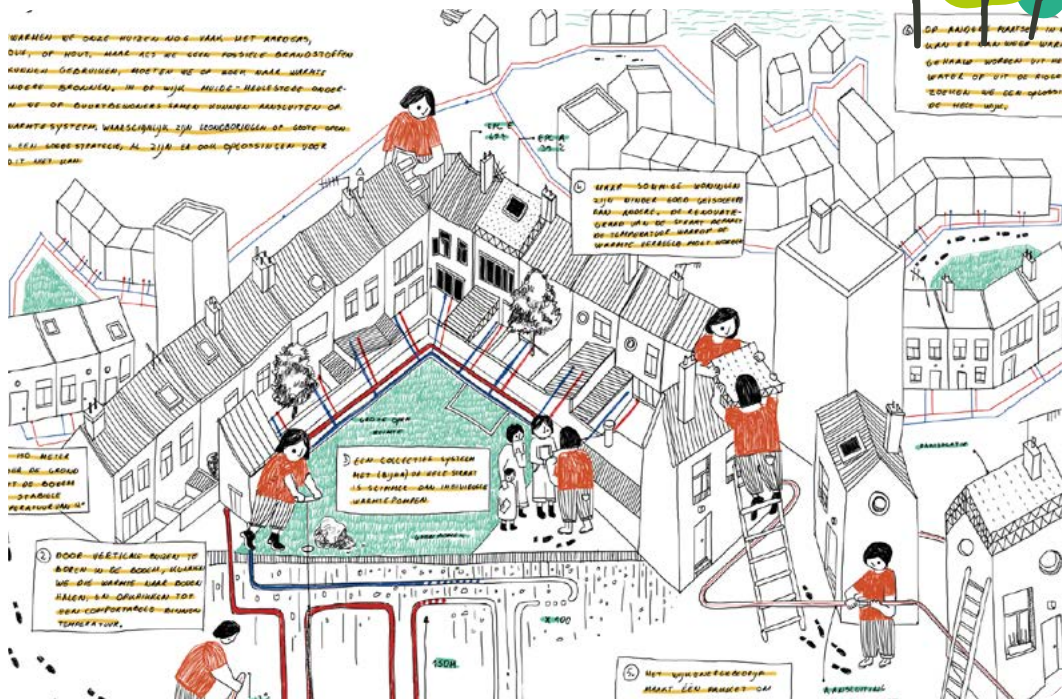
Een school wekt energie op, op hun dak en deelt dit met de burens
Nos Bambins, Ganshoren

© Commune de Ganshoren

Samen met de buurt werken aan een fossielvrij wijk Muide-Meulestede fossielvrij, Gent

© Architecture Workroom Brussels

De lokale sportclub legt een warmtenet aan voor de hele buurt Muide-Meulestede fossielvrij, Gent

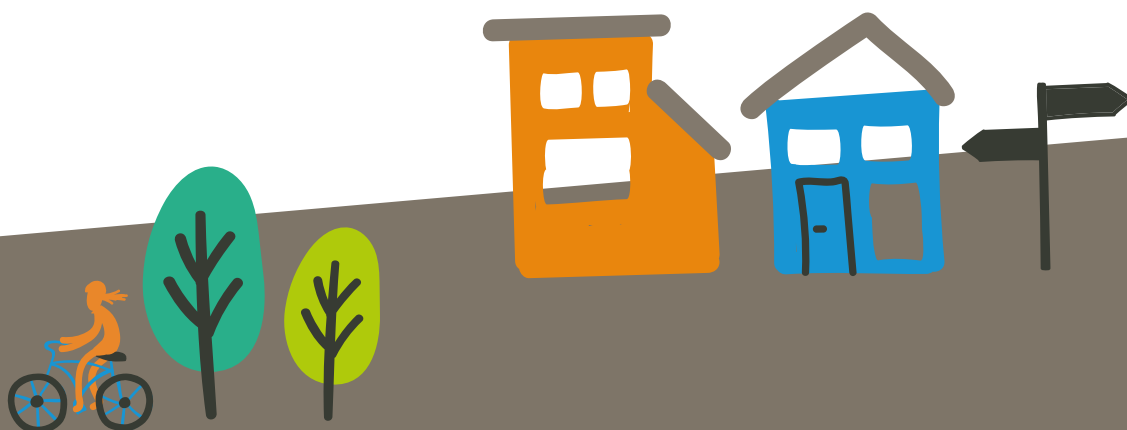
© Bob van Mol

MOBILITEIT

De mobiliteitsshift vergt een beter aanbod van zachte en gedeelde mobiliteitsmodi, die bovendien beter op elkaar en op de leefpatronen van de mensen die er gebruik van maken zijn afgestemd. De (her)-inrichting van ons openbaar domein moet deze mobiliteitsherverdeling ondersteunen, maar ook een plaats geven aan de herintegratie van water en biodiversiteit en de sociale cohesie versterken. Overstappunten tussen verschillende vormen van mobiliteit zijn de nieuwe stedelijke ontmoetingsplekken en de plaats waar je inkopen doet of je fiets laat herstellen. Onthardingsprojecten, wateropvangsystemen voor de wijk, nieuwe fietsinfrastructuur en wandelpaden, tuin- of speelstraten dragen elk een stukje bij aan het testen van prototypes voor een multifunctioneel straatprofiel.

Schoolstraat waar kinderen ruimte hebben om te spelen Schoolstraten, Brussel

© Stad Brussel

Fietspad afgeschermd van gemobiliseerd verkeer

Een toegankelijke, verkeersveilige en - leefbare wandellus in de stad Winkelwandellus, Sint-Niklaas

© Sweco, Bram Goots

Een toegankelijke, verkeersveilige en - leefbare wandellus in de stad Winkelwandellus, Sint-Niklaas

© Sweco, Bram Goots

Ontharding van een steenweg maakt ruimte voor een verkeersveilige en groene omgeving
Evence Coppélaan, Genk

© Stad Genk

Ontharding van een steenweg maakt ruimte voor een verkeersveilige en groene omgeving
Evence Coppélaan, Genk

© Stad Genk

Een groene en verkeersveilige schoolomgeving
Schoolomgeving Elzestraat, Sint-Katelijne-Waver

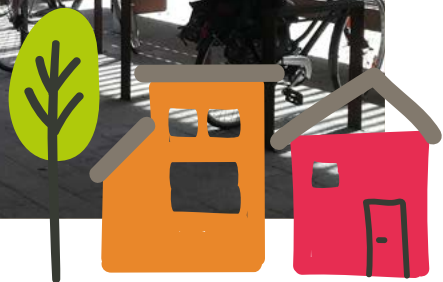

© BUUR

Een groene en verkeersveilige schoolomgeving
Schoolomgeving Elzestraat, Sint-Katelijne-Waver

© BUUR

Wandelen op het water in Mechelen

Aanleg van tuinstraat met groen, wandelaars en fietsers hebben voorrang op auto's
Tuinstraten, Antwerpen

© Commons Lab

WONEN

Iedereen wil een eigen plekje, maar voor vele mensen is een verzorgde woning op een locatie naar keuze buiten handbereik. Tegelijkertijd kunnen we niet allemaal in een grote villa wonen. We gaan dus op zoek naar manieren om kwalitatief, betaalbaar en duurzaam te wonen en ons thuis te voelen in onze omgeving. Steeds meer vinden we die manieren ook: van renoveren en het gezamenlijk wonen in oude fabrieken, villa's en erfgoed tot nieuwe financieringsmodellen en het (her)integreren van de leefwereld van zorgbehoevenden in hun buurt.

Betaalbaar wonen door gemengd eigendom
Community Land Trust, Brussel

© Perspective Brussels

Bewoners komen samen om de werking van gemengd eigendom te bespreken
Community Land Trust, Brussel

© Perspective Brussels

7 gezinnen wonen samen in erfgoed
Vierkantshoeve ter Beemt, Kruisem

© Barbara Joseph

7 gezinnen wonen samen in erfgoed
Vierkantshoeve ter Beemt, Kruisem

© Barbara Joseph

Betaalbaar wonen in een groene long, 22 woningen en gedeelde ruimtes
Co-housing Waasland, Sint-Niklaas

© denc-studio

Betaalbaar wonen in een groene long, met een gedeelde tuin
Co-housing Waasland, Sint-Niklaas

© denc-studio

WIJKMOTOREN

Ook voor het ongedwongen ontmoeten en collectieve actie is een maatschappelijke infrastructuur nodig. Plekken zoals wijk- of jeugdhuizen, sociale restaurants, herbestemde kerken en safe spaces zijn diep ingebed in de gemeenschap. Ze versterken het sociaal kapitaal van de wijk en stimuleren nieuwe dynamieken.

Gemeenschapsruimte voor de buurt met een groene buitenruimte
De Standaertsite, Gent

© Michiel de Cleene

Gemeenschapsruimte voor de buurt met een groene buitenruimte
De Standaertsite, Gent

© Michiel de Cleene

Gedeelde ruimte waar de buurt kan samenkomen voor concertjes
House of Time, Brugge

© Cato Crevits

Op de site worden ook verschillende activiteiten georganiseerd, voor jong en oud
House of Time, Brugge

© Cato Crevits

Een (buiten)keuken waar samen gekookt kan worden
House of Time, Brugge

© Cato Crevits

Een (buiten)keuken waar samen gekookt kan worden
House of Time, Brugge

© Cato Crevits

Speelpark op leegstaand perceel
Molenwest Square, Molenbeek

© Reporters

Speelpark op leegstaand perceel
Molenwest Square, Molenbeek

© 1010au

Park waar vrienden elkaar kunnen ontmoeten en serre met een café
Parckfarm, Brussel

© Bob Van Mol

Park waar vrienden elkaar kunnen ontmoeten en serre met een café
Parckfarm, Brussel

© Bob Van Mol

MAAKLEERPLEKKEN

Technologische innovatie, circulaire productie en opleiding zijn steeds meer met elkaar verweven. Bovendien krijgen ze een meer zichtbare plek in de stad en gaan ze nieuwe relaties aan met de wijk. Het zijn open en multifunctionele werkplaatsen, hubs waar leren en talentontwikkeling centraal staan en waar nieuwe ecosystemen opbloeien tussen verschillende soorten organisaties en actoren.

Onder de bogen van de spoorwegberm wordt plaats gemaakt voor nieuwe functies
Centers, Antwerpen

© Centers Borgerhout (Instagram)

De oude bermen geven ruimte aan ateliers, productieruimtes, ambacht en horeca.
Centers, Antwerpen

© Centers Borgerhout (Instagram)

Oude fabriek maakt ruimte om aan artistieke projecten of innovatieve producten te werken
Budafabriek, Kortrijk

© Jonas Verbeke

Ondernemers, studenten, kunstenaars, wetenschappers en actieve burgers werken samen
Budafabriek, Kortrijk © Wallee Productions

© Wallee Productions

Initiatieworkshops, bijvoorbeeld rond lasercutting, voor jong en oud
Budafabriek, Kortrijk

© Jonas Verbeke

Initiatieworkshops, bijvoorbeeld rond lasercutting, voor jong en oud
Budafabriek, Kortrijk

© Jonas Verbeke

Jeugd krijgt een plek om samen te experimenteren, met de ondersteuning van materiaal, zichtbaarheid en begeleiding. BROEI, Gent

© Lan Anh Vandevivere

Jeugd krijgt een plek om samen te experimenteren, met de ondersteuning van materiaal, zichtbaarheid en begeleiding. BROEI, Gent

© Aude Vanneste

Samen met andere jongeren creatief aan de slag gaan
BROEI, Gent

© Lisa Gautame

Leegstaand pand krijgt tijdelijke invulling
BROEI, Gent

© Leontien Allemeersch

